
Kyrkomötet
Motion 2022:8
av Fredrik Ottesen och David Lång

Strategi för ökade intäkter och minskade kostnader

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda möjligheten att starta upp en årlig crowdfunding till stöd för kulturarvet och den diakonala verksamheten,
2. till regeringen framföra att den kyrkoantikvariska ersättningen är i behov av att indexregleras och räknas upp retroaktivt sedan dess införande, utifrån inflation och pris- och löneomräkning,
3. utreda förutsättningarna att upprätta en mall för partneravtal mellan Svenska kyrkan och aktörer inom svenskt näringsliv, om samarbete och/eller sponsring till stöd för kulturarvet och det diakonala arbetet,
4. göra en total genomlysning av hela samfundets samlade verksamhet för att bedöma om dess kostnader faller inom ramen för kärnverksamheten – gudstjänst, undervisning, diakoni och mission – eller inte.

Motivering

Svenska kyrkan har under en längre tid haft vikande medlemssiffror. Det innebär minskade intäkter för samfundet och en risk på längre sikt. Samtidigt har samfundet kostnader för mycket annat än det som är samfundets uppenbara kärnuppgifter. På lång sikt är detta en riskabel utveckling som behöver mötas med konkreta åtgärder. Vi föreslår crowdfunding, höjd antikvarisk ersättning, partneravtal med näringslivet för ökade intäkter i kombination med en avgränsning av kostnaderna till samfundets kärnuppgifter, som fyra nyckelverktyg för att stärka samfundets ekonomi över tid.

Crowdfunding för kulturarvet

Svenska kyrkan äger flera tusen kyrkor och andra vackra byggnader som utgör en betydande del av det som vi brukar kalla för det svenska kulturarvet. Enligt den bibliska förvaltarskapstanken ska vi lämna vidare det vi ärvt till efterkommande i lika gott skick som vi fick det. För att förvalta dessa fastigheter väl behövs mer ekonomiska resurser att investera i underhåll och reparationer. Men inte bara fastigheterna behöver repareras. Det diakonala arbetet i Svenska kyrkan har mycket stora behov bland sargade människor i samhället som behöver stöd.

För att möta upp behoven i både utsatta människors liv och i fastighetsbeståndet bör Svenska kyrkan kunna dra nytta av konceptet ”crowdfunding”. Detta genom att hålla insamlingsgalor för alla i hela Sverige, där syftet är att belysa Svenska kyrkans kulturarv, förtälja berättelser om dess historia, hålla vackra musikkonserter från domkyrkor och även bidra till Svenska kyrkans diakonala arbete, särskilt till förmån för hemlösa fattigpensionärer. Dessa insamlingsgalor bör hållas på bästa sändningstid

på SVT en gång per år. Evenemanget kan bli en folkfest för gemenskap i likhet med melodifestivalen då många sitter bänkade framför tv-apparaterna.

Kyrkoantikvarisk ersättning

I dag är den kyrkoantikvariska ersättningen 460 miljoner kronor. Det är samma belopp som ersättningen legat på ända sedan 2009 och den ligger kvar på den nivån än idag. Ersättningen har alltså stått still sedan dess, men har i realiteten minskat över tid om man ser till inflation och att anslaget inte räknats upp utifrån pris- och löneomräkning.

Samtidigt kan vi konstatera att behovet av kyrkoantikvarisk ersättning är stort ute i församlingarna och att den statliga nivån utgör en förhållandevis liten del av de totala vård- och underhållskostnaderna. Den kyrkoantikvariska ersättningen är viktig, men långt ifrån tillräcklig. Till stor del bekostas vården av de kulturhistoriska miljöerna av kyrkoavgiften, vilken också ska täcka kyrkans ordinarie verksamhet. Detta samtidigt som det råder enighet om att det kyrkliga kulturarvet är en gemensam angelägenhet, oavsett om man är medlem av Svenska kyrkan eller ej.

I många församlingar är ekonomi, fastighetsfrågor och budgetbalans ett växande bekymmer och i värsta fall ser man sig nödgad att välja mellan fullgod församlings- och själavård eller vård och underhåll av kyrkobyggnader och andra former av det kyrkliga kulturarvet. Det är en situation som inte längre är ny, men kan förväntas växa i omfattning. I och med att det kyrkliga kulturarvet är en nationell angelägenhet, oavsett medlem i Svenska kyrkan eller ej, så menar vi att det är tid för staten att ta ett utökat ansvar och höja den kyrkoantikvariska ersättningen. Vårt samfund förvaltar Sveriges största sammanhållna fysiska kulturarv och har en viktig uppgift i att understryka behovet av kulturell hållbarhet. Svenska kyrkans roll som kulturvårdare kräver att så många äldre kyrkor och kyrkomiljöer som möjligt kan bevaras för framtiden.

År 2000 var den kyrkoantikvariska ersättningen 53,3 miljoner kronor vilket innebär en ökning till 2009 om cirka 40 miljoner per år i genomsnitt. Hade uppräkningsen fortsatt fram till idag hade den kyrkoantikvariska ersättningen idag legat på närmare 1 miljard per år. Det motsvarar mindre än cirka 0,1 procent av statens totala kostnader.

Kyrkomötet bör därför uppdra till kyrkostyrelsen att ta förnyade och ökade initiativ gentemot staten och primärt regeringen i syfte att få till stånd en uppjusterad kyrkoantikvarisk ersättning utifrån vad som anförs i denna motion med ett riktmärke om cirka 0,1 procent av statens kostnader.

Partneravtal med näringslivet

Vi ser därför att det kunde vara till fördel om Svenska kyrkan utreder en ny modell om att teckna partneravtal med lokala näringslivsorganisationer och kommuner i syfte att kunna tillgå mer resurser för att stärka både kulturarvet och den diakonala verksamheten.

Det behöver bli möjligt att lägga mer resurser på underhåll av kulturarvet och utökade insatser till stöd för de svaga i samhället som fattigpensionärer eller barnfamiljer med små marginaler. Detta kan handla om sponsring med pengar för kulturarvet med kyrkobyggnader men det kan även handla om att samarbetspartnern i samarbetsavtalet från näringslivet upplåter lokaler som de äger till diakonala ändamål. Soppkök för fattiga eller värme för hemlösa eller andra med exempelvis missbruksproblem.

En utredning bör tillsättas som tar fasta på en standardiserad modell för detta förfarande om partneravtal mellan Svenska kyrkan och svenskt näringsliv.

Strategi för kostnadsbesparingar

Mot 2022:8

Svenska kyrkans ekonomi har stora utmaningar framöver och det kommer bli nödvändigt att se över kostnadsbilden totalt sett. Samfundets grundläggande uppdrag är samtidigt gudstjänst, undervisning, mission och diakoni. Därför är det rimligt att göra en total genomlysning av hela samfundets samlade verksamheter för att bedöma om dess kostnader faller inom ramen för kärnverksamheterna eller inte. Vi menar att detta är en metod som behövs för att åstadkomma besparingar.

Verksamheter som är uppenbart ideologiskt politiskt motiverade med kostnader inom till exempel migration, genus och mångkultur behöver därför avvecklas i sin helhet för att åstadkomma besparingar och därigenom ge utrymme för satsningar på kärnverksamheterna gudstjänst, undervisning, mission och diakoni.

Marieholm den 28 juni 2022

Fredrik Ottesen (SD)

David Lång (SD)